

Rotterdam Festivals & Taskforce Samenwerkingsverband Publieksdata

# Handleiding AVG, aanvulling Culturele Doelgroepenmodel

Augustus 2022, v. 1.1

Door: Jan Baas, advocaat

rotterdam  
festivals!



Doe  
meer  
met

**Publieksdata**

## Inhoud

1. Inleiding .....	2
2. Het Culturele Doelgroepenmodel.....	3
3. Verwerkingsverantwoordelijke.....	4
4. Doeleinden verwerking.....	4
5. Rechtsgrondslag voor verwerking .....	4
6. Geautomatiseerde besluitvorming/ profilering ten aanzien van individuen.....	5
7. Transparantie.....	6
8. Data Processing Impact Assessment ('DPIA') .....	7
9. Overige vereisten AVG.....	8

# 1. Inleiding

Deze handleiding 'AVG & het Culturele Doelgroepenmodel' vormt een aanvulling op de algemene handleiding die de Taskforce Samenwerkingsverband Publieksdata heeft laten opstellen ('de Algemene Handleiding AVG') en bouwt hierop voort. Deze aanvulling zoomt in op specifieke AVG-aspecten rondom het gebruik van het Culturele Doelgroepenmodel. Hiermee spelen we in op de behoefte van veel instellingen, steden en regio's die met dit segmentatiemodel werken. Voor bespreking van algemene aspecten van de toepassing van de AVG in de culturele sector, en een nadere toelichting op de begrippen uit de AVG die in het onderhavige document worden gehanteerd, verwijzen we graag naar de Algemene Handleiding AVG.

## 2. Het Culturele Doelgroepenmodel

Eind jaren negentig nam de culturele sector in Rotterdam het initiatief om meer inzicht en grip te krijgen op publieksbereik. Een aantal jaren later ontwikkelde Rotterdam Festivals het Culturele Doelgroepenmodel.

Het Culturele Doelgroepenmodel is een segmentatiemethode speciaal voor de culturele sector en geeft onder meer inzicht in:

- levensfase;
- demografie (locatie, leeftijd, geslacht);
- socio-economische kenmerken (opleiding, inkomen);
- media- en internetgebruik;
- (culturele) interesses en gedrag;

van huidig publiek en/of (potentiële) doelgroepen.

Er wordt onder meer gesegmenteerd op basis van cultureel gedrag en voorkeuren. Eerst in drie hoofdgroepen: Intensief, Medium en Licht, kijkend naar het gebruik (frequentie en diversiteit) van het huidige kunst & cultuuraanbod en vervolgens naar de 11 culturele doelgroepen. Het model is tot stand gekomen door data over cultuurgedrag te combineren met algemene informatie uit de Whize-database van Whooz.

Met behulp van het model kunnen organisaties hun publieksbereik in kaart brengen. Het geeft inzicht en handvatten waarmee zij onder meer hun beleid op het gebied van programmering (aanbod) en communicatie kunnen bepalen. Hoe meer ze immers van hun (potentiële) publiek weten, hoe beter ze haar kunnen vinden, bereiken, verleiden en binden.

Bovendien kan door de data van instellingen te combineren inzicht worden verkregen in bijvoorbeeld de hele sector in een stad. Wie bereiken de instellingen gezamenlijk, en wie niet? Zijn er onbenutte mogelijkheden en kansen? Zijn er verschillen tussen nieuwe instellingen in de culturele markt ten overstaan van gevestigde namen? Dit soort informatie biedt inzicht en handvaten voor subsidieverstrekkers, fondsen en overheid om cultureel beleid te maken, te monitoren, bij te sturen en te evalueren.

Het Culturele Doelgroepenmodel segmenteert middels postcodes en huisnummers personen (bijv. bezoekers van een culturele instelling) in één van de 11 culturele hoofdgroepen. De culturele instelling krijgt hiermee inzicht in het soort bezoekers van haar instelling, of van specifieke voorstellingen. Zij kan dit bijvoorbeeld gebruiken in het kader van haar programmering, of in het kader van haar subsidieverantwoording.

Het feitelijke gebruik van het Culturele Doelgroepenmodel vindt plaats in twee vormen. Een aantal organisaties binnen Nederland, waaronder Rotterdam Festivals en The Hague Marketing, voeren zelf analyses en bestandsverrijkingen uit in opdracht van culturele instellingen. Culturele instellingen kunnen daarnaast een live koppeling maken met het Culturele Doelgroepenmodel, uitgevoerd door Whooz, op basis van een driepartijenovereenkomst tussen de culturele instelling, Rotterdam Festivals en Whooz.

### 3. Verwerkingsverantwoordelijke

Bij het gebruik van het Culturele Doelgroepenmodel zijn diverse partijen betrokken. Dit betreft in ieder geval Rotterdam Festivals als dienstverlener en aanbieder van het Culturele Doelgroepenmodel en de culturele instelling die het Culturele Doelgroepenmodel gebruikt. Deze partijen gelden onder de AVG beide als verwerkingsverantwoordelijke. In het model waarbij Whooz de verrijkingen of een rapport verzorgt is ook Whooz verwerkingsverantwoordelijke. Tussen beide partijen moet een overeenkomst worden afgesloten. Eventueel kunnen nog meer partijen betrokken zijn, zoals dienstverleners op het gebied van kaartverkoop. Per partij dient te worden nagegaan in welke hoedanigheid deze bij de casus betrokken is (verwerkingsverantwoordelijke of verwerker).<sup>1</sup>

### 4. Doeleinden verwerking

Om rechtmatig persoonsgegevens te verwerken, dienen voorafgaand de doeleinden van verwerking te worden vastgesteld.<sup>2</sup>

Rotterdam Festivals heeft in haar privacyverklaring (voor zover relevant) de volgende doeleinden van verwerking geformuleerd:

*Rotterdam Festivals verwerkt persoonsgegevens voor onderzoek naar de interesse en participatie in culturele activiteiten door statistisch onderzoek op basis van bezoekersgegevens van culturele organisaties en daarnaast ten behoeve van het voeden en valideren van het Culturele Doelgroepenmodel.*

*Culturele organisaties gebruiken de resultaten bij verantwoording richting hun subsidiegevers, en bijvoorbeeld als input voor hun programmering- en marketingbeleid.*

Rotterdam Festivals stelt het gebruik van het Culturele Doelgroepenmodel beschikbaar middels een overeenkomst. Organisaties die het Culturele Doelgroepenmodel afnemen, mogen het Culturele Doelgroepenmodel alleen gebruiken binnen de grenzen van deze in de overeenkomst geformuleerde gebruiksdoelen. Zij zullen met inachtneming van dit kader zelf hun gebruiksdoeleinden nader dienen vast te stellen.

### 5. Rechtsgrondslag voor verwerking

Nadat de culturele instelling haar gebruiksdoeleinden heeft vastgesteld, zal zij de verwerking moeten verantwoorden aan de hand van één van de verwerkingsgrondslagen van artikel 6 AVG.<sup>3</sup>

De rechtsgrondslag voor de verwerking zal over het algemeen het gerechtvaardigd belang zijn van de betreffende culturele instelling, bijvoorbeeld om op basis van statistisch onderzoek naar hun bezoekers onder meer hun programmerings- en marketingbeleid vorm te geven, of om (waar vereist) zich jegens hun subsidiegevers te kunnen verantwoorden.

---

<sup>1</sup> Zie hierover H. 17 van de Algemene Handleiding AVG.

<sup>2</sup> Vgl. H. 8 van de Algemene Handleiding AVG.

<sup>3</sup> Vgl. H. 7 van de Algemene Handleiding AVG.

De culturele instelling zal moeten afwegen of de verwerking *noodzakelijk* is met het oog op de vastgestelde doeleinden. Daarbij zal zij zich moeten afvragen of de verwerking proportioneel is ten opzichte van de doeleinden en of de doeleinden niet ook op een andere, voor de betrokken natuurlijke personen minder ingrijpende, wijze bereikt kunnen worden.

Vervolgens zal de culturele instelling moeten afwegen wat de impact op de belangen en fundamentele rechten is van van de betrokkenen, en deze moeten afwegen tegen haar eigen belangen. Indien de belangen van de betrokkene zwaarder wegen, dient van de verwerking te worden afgezien. Bij een louter statistische verwerking met het oog op subsidieverantwoording, beleidsontwikkeling of programmering zal de impact op de betrokkene over het algemeen gering zijn en zal de verwerking veelal verantwoord kunnen worden op basis van gerechtvaardigd belang. Bij andere toepassingen, bijvoorbeeld indien de gegevens mede worden gebruikt voor marketing of voor personalisatie, kan dit anders zijn en zal wellicht toestemming gevraagd moeten worden voor de verwerking. Het is verstandig hierover advies te zoeken van een in de AVG gespecialiseerde jurist.

Indien de verwerking plaatsvindt voor een ander doeleinde dan het doeleinde waarvoor de gegevens oorspronkelijk zijn verzameld, zal moeten worden afgewogen of het nieuwe doeleinde niet onverenigbaar is met het oorspronkelijke verwerkingsdoeleinde. Verwerking voor statistische doeleinden wordt in beginsel niet als onverenigbaar met de oorspronkelijke doeleinden beschouwd.<sup>4</sup> Indien derhalve bezoekersgegevens uit het verleden worden gebruikt voor statistische analyse op basis van het Culturele Doelgroepenmodel, is dat in beginsel toegestaan, ook indien deze statistische analyse niet tot de oorspronkelijke gebruiksdoeleinden behoorde. Wel dienen de betrokkenen mogelijk geïnformeerd te worden over de verwerking (zie hoofdstuk 7 hieronder).

In overweging 163 bij de AVG wordt nader uitgewerkt wat in dit verband met statistische doeleinden wordt bedoeld:

“Onder statistische doeleinden wordt verstaan het verzamelen en verwerken van persoonsgegevens die nodig zijn voor statistische onderzoeken en voor het produceren van statistische resultaten. Die statistische resultaten kunnen ook voor andere doeleinden worden gebruikt, onder meer voor wetenschappelijke onderzoeksdoeleinden. Het statistische oogmerk betekent dat het resultaat van de verwerking voor statistische doeleinden niet uit persoonsgegevens, maar uit geaggregeerde gegevens bestaat, en dat dit resultaat en de persoonsgegevens niet worden gebruikt als ondersteunend materiaal voor maatregelen of beslissingen die een bepaalde natuurlijke persoon betreffen.”

Indien de resultaten nog tot natuurlijke personen te herleiden zijn, of indien de resultaten worden gebruikt als ondersteunend materiaal om beslissingen over betrokkenen te nemen, is er geen sprake van statistische doeleinden.

## 6. Geautomatiseerde besluitvorming/ profilering ten aanzien van individuen

Het toepassen van een segmentering op een bezoeker is een vorm van profilering. Indien op basis van profilering besluiten worden genomen ten aanzien van de betrokkenene waaraan rechtsgevolgen zijn

---

<sup>4</sup> Artikel 5 lid 1 sub b AVG. Vgl. over statistische doeleinden mede H. 10 van de Algemene Handleiding AVG.

verbonden of die de betrokkene anderszins in aanmerkelijke mate treffen, is dit in beginsel, behoudens toestemming van de betrokkene, of indien deze noodzakelijk is voor de totstandkoming of uitvoering van een overeenkomst tussen de betrokkene en de verwerkingsverantwoordelijke, ingevolge artikel 22 AVG niet toegestaan. Bij een louter statistische verwerking met het oog op subsidieverantwoording, beleidsontwikkeling of programmering is dit artikel niet relevant.

Daarnaast is het feit dat profilering plaatsvindt, van belang in het kader van de informatieplicht. Onder het kopje 'Transparantie' wordt hierop nader ingegaan.

## 7. Transparantie

Ingevolge de artikelen 13 en 14 AVG dient de betrokkene te worden geïnformeerd over de verwerking van zijn of haar persoonsgegevens.<sup>5</sup> Informatie die moet worden verstrekt betreft in algemene zin:

- Identiteit en contactgegevens van de verwerkingsverantwoordelijke (indien van toepassing ook de gegevens van de functionaris voor de gegevensbescherming)
- Categorieën van persoonsgegevens die worden verwerkt;
- Doeleinden en rechtsgronden verwerking (indien van toepassing: de relevante gerechtvaardigde belangen);
- Indien de gegevens rechtstreeks van de betrokkene worden verkregen: welke persoonsgegevens moet de betrokkene verplicht of noodzakelijk invullen? Eventuele gevolgen van het niet-verstrekken van de gegevens door de betrokkene;
- Indien de gegevens van een derde worden verkregen: bron van de gegevens;
- Derden of categorieën van derden met wie de gegevens eventueel worden gedeeld;
- Informatie over eventuele doorgifte aan landen buiten de Europese Unie of internationale organisaties;
- Bewaartermijnen / criteria ter bepaling ervan;
- Rechten van de betrokkene, waaronder het recht op te klagen bij de AP;
- Geautomatiseerde besluitvorming, waaronder profilering: nuttige informatie over de onderliggende logica, gevolgen voor de betrokkene.

Praktisch gezien wordt deze informatie geheel of grotendeels opgenomen in de privacyverklaring van de organisatie, en wordt op gepaste momenten naar deze privacyverklaring verwezen. Op een website dient op iedere pagina een duidelijke link naar de privacyverklaring te zijn opgenomen (veelal is deze link onderaan iedere pagina te vinden).

Indien de gegevens rechtstreeks van de betrokkene worden verkregen (bijvoorbeeld als die zich registreert of een kaartje koopt via de website of aan de kassa en de betrokkene daarbij gegevens verstrekt) dient de informatie te worden verstrekt op het moment dat de gegevens worden verkregen.

Indien de gegevens worden verkregen van een derde (bijvoorbeeld van een andere instelling, of een ticketing agency), dient de informatie binnen een redelijke termijn, doch uiterlijk binnen een maand, aan de betrokkene te worden verstrekt, tenzij de gegevens zijn bedoeld voor communicatie met de betrokkene of om aan een derde te verstrekken, in welke gevallen de informatie uiterlijk dient te worden gegeven op het moment van het eerste contact met de betrokkene of de verstrekking aan de derde.

---

<sup>5</sup> Vgl. H. 4 en H. 14 van de Algemene Handleiding AVG.

Indien de gegevens eerder waren verkregen en nu worden verwerkt voor een ander doel dan het oorspronkelijke, dient de betrokkene opnieuw geïnformeerd te worden, voorafgaande aan de verwerking voor dit nieuwe doel.

Praktisch gezien betekent het voorgaande in verband met gebruik van het Culturele Doelgroepenmodel in ieder geval het volgende:

- Informatie over het gebruik van het Culturele Doelgroepenmodel zal moeten worden toegevoegd aan de privacyverklaring. Rotterdam Festivals beschikt over [standaardteksten hiervoor](#), het handigste is om deze teksten als basis te gebruiken en hieraan specifieke informatie toe te voegen die ziet op het gebruik van het Culturele Doelgroepenmodel door de specifieke culturele instelling. Op de hierboven gelinkte pagina is ook een AVG FAQ te vinden.
- Indien de gegevens worden verkregen in een online context, zal de privacyverklaring beschikbaar moeten zijn en geraadpleegd kunnen worden door de betrokkene.
- Daarnaast zal op (bijvoorbeeld) het webformulier dat wordt ingevuld:
  - Waar relevant nog specifiek op het recht van bezwaar gewezen moeten worden;<sup>6</sup>
  - aangegeven moeten worden welke gegevens wel, en welke gegevens niet verplicht ingevuld dienen te worden (vaak wordt dat bijvoorbeeld aangegeven met een asterisk).<sup>7</sup> Indien de postcode alleen gevraagd wordt in verband met toepassing van het Culturele Doelgroepenmodel, adviseren we om de postcode niet verplicht te stellen; Indien toestemming wordt gevraagd voor de verwerking, moet worden vermeld dat de toestemming te allen tijde kan worden ingetrokken, zonder dat dit afbreuk doet aan de rechtmatigheid van de verwerking op basis van de toestemming vóór de intrekking daarvan.<sup>8</sup>
- In een offline context (bijvoorbeeld aan de kassa van het theater of in relatie tot een papieren formulier dat wordt ingevuld) zal een verwijzing naar de privacyverklaring, of de relevante informatie eruit, moeten worden weergegeven. Daarnaast zal ook in een dergelijke context de hiervoor genoemde specifieke informatie gegeven moeten worden.
- Indien gegevens van een derde worden verkregen, is het handig om te proberen met deze derde afspraken te maken op basis waarvan de derde de informatie aan de betrokkenen verstrekt.

## 8. Data Processing Impact Assessment ('DPIA')

Wanneer een verwerking, in het bijzonder een verwerking waarbij nieuwe technologieën worden gebruikt, gelet op de aard, de omvang, de context en de doeleinden daarvan waarschijnlijk een hoog risico inhoudt voor de rechten en vrijheden van natuurlijke personen, voert de verwerkingsverantwoordelijke vóór de verwerking een beoordeling uit van het effect van de beoogde verwerkingsactiviteiten op de bescherming van persoonsgegevens.

Bij gebruik van het Culturele Doelgroepenmodel voor louter statistische doeleinden is er naar verwachting geen sprake van een hoog risico en is een DPIA niet nodig. Dat kan anders zijn bij andere toepassingen. Bij bijzondere toepassingen van het Culturele Doelgroepenmodel, in het bijzonder (bijvoorbeeld) in combinatie met andere data of bij online-toepassingen, kan een DPIA wel vereist zijn.

---

<sup>6</sup> Artikel 21 lid 4 AVG.

<sup>7</sup> Artikel 13 lid 2 sub e AVG.

<sup>8</sup> Artikel 13 lid 2 sub c AVG.



Indien een DPIA nodig is, of hier twijfels over bestaan, dan raden wij aan om hier als organisatie samen met een jurist naar te kijken.

Een DPIA is met name vereist in de volgende gevallen:

- a) een systematische en uitgebreide beoordeling van persoonlijke aspecten van natuurlijke personen, die is gebaseerd op geautomatiseerde verwerking, waaronder profilering, en waarop besluiten worden gebaseerd waaraan voor de natuurlijke persoon rechtsgevolgen zijn verbonden of die de natuurlijke persoon op vergelijkbare wijze wezenlijk treffen;
- b) grootschalige verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens als bedoeld in artikel 9, lid 1 AVG, of van gegevens met betrekking tot strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten als bedoeld in artikel 10 AVG; of
- c) stelselmatige en grootschalige monitoring van openbaar toegankelijke ruimten.

De AP gaat ervan uit dat in ieder geval voor de volgende verwerkingen een DPIA verplicht is:<sup>9</sup>

- heimelijk onderzoek;
- zwarte lijsten;
- fraudebestrijding;
- creditscoring;
- grootschalige verwerking van informatie over de financiële situatie van betrokkenen;
- grootschalige verwerking van genetische persoonsgegevens;
- grootschalige verwerking van gezondheidsgegevens;
- het delen van persoonsgegevens binnen samenwerkingsverbanden van overheden;
- (grootschalig) cameratoezicht (inclusief flexibel cameratoezicht);
- controle werknemers;
- grootschalige verwerking van locatiegegevens;
- grootschalige verwerking van communicatiegegevens;
- grootschalige verwerking in het kader van internet of things;
- profilering;
- monitoring en beïnvloeding van gedrag;
- grootschalige verwerking van biometrische gegevens.

De Europese gegevensbeschermingsautoriteiten hebben richtsnoeren opgesteld over de vraag of een DPIA uitgevoerd moet worden en op welke wijze dat dit te gebeuren.<sup>10</sup> Zie ook de informatie op de [website van de Autoriteit Persoonsgegevens](#) over het houden van een DPIA.<sup>11</sup>

## 9. Overige vereisten AVG

Bij het gebruik van het Culturele Doelgroepenmodel dienen ook de overige eisen ingevolge de AVG nageleefd te worden, zoals die mede naar voren komen uit de 'Algemene Handleiding AVG'. Verwezen wordt in het bijzonder naar de registerverplichting van artikel 30 AVG,<sup>12</sup> de verplichting om de

---

<sup>9</sup> Zie: <https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/zelf-doen/data-protection-impact-assessment-dpia#wat-zijn-de-criteria-van-de-ap-voor-een-verplichte-dpia-6667>

<sup>10</sup> Zie: [https://www.autoriteitpersoonsgegevens.nl/sites/default/files/atoms/files/wp248\\_rev.01\\_nl.pdf](https://www.autoriteitpersoonsgegevens.nl/sites/default/files/atoms/files/wp248_rev.01_nl.pdf)

<sup>11</sup> <https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/zelf-doen/data-protection-impact-assessment-dpia>

<sup>12</sup> H. 6 van de Algemene Handleiding AVG.

persoonsgegevens deugdelijk te beveiligen van artikel 32 AVG<sup>13</sup> en de verplichtingen omtrent de rechten van de betrokkenen.<sup>14</sup>

---

<sup>13</sup> H. 9 van de Algemene Handleiding AVG.

<sup>14</sup> H. 14 van de Algemene Handleiding AVG.

*Deze handleiding is geschreven in opdracht van de Taskforce Samenwerkingsverband Publieksdata en Rotterdam Festivals. Feedback voor verbetering is altijd welkom en kan worden gestuurd aan [publieksdata@den.nl](mailto:publieksdata@den.nl).*

*De inhoud van de handleiding is met grote zorg samengesteld. De handleiding is bedoeld als algemeen overzicht van de relevante AVG-aspecten bij het verzamelen van gegevens t.b.v. analyses met het Culturele Doelgroepenmodel en geldt niet als juridisch advies over specifieke toepassing ervan door culturele organisaties.*

Cineville, CJP, Digitaal Informatieplatform Podiumkunsten (DIP), Kunsten '92, Platform Acct en Rotterdam Festivals vormen de Taskforce Samenwerkingsverband Publieksdata onder leiding van DEN Kennisinstituut cultuur & digitale transformatie. De taskforce wordt mede mogelijk gemaakt door het Ministerie van OCW. Kijk voor meer informatie op [www.publieksdata.nl](http://www.publieksdata.nl)

Jan Baas is advocaat bij La Gro Geelkerken advocaten te Leiden ([j.baas@lgga.nl](mailto:j.baas@lgga.nl); [www.lgga.nl](http://www.lgga.nl)).